

Дејан Алексић

ХИГРОМ И ВЕЧНА СЛАВА АСИРСКОГ ЦАРСТВА

За себе каже да је лењ човек. Тешко пристаје на послове који би га отргли из умирујућег загрљаја досаде. Сва срећа што је у његовом животу нема превише, па се макар тога ради упире и бива вредан како би себи обезбедио ужитак у лењости. Има породицу, лепу жену и децу за коју сви кажу да су златна. Људи воле општа места, држе се за њих у говору и управљању животом, попут лађара који не губи светионик из вида. Пре две-три вечери безуспешно је покушавао да доврши читање приче о два светионичара који у олујној ноћи траже начин да се забаве. Зашто безуспешно? У соби је било мува. Једна се упорно врзала око његовог лица и витлање књигом није помогло. Учинак је био једнак и кад се латио новина, рачунајући да ће с већом површином замаха бити ефикаснији. Новине. Ко их још купује у доба интернета и електронских портала? Објашњавао је то себи феноменом навике. Више је то, заправо, била помисао, без повода да прерасте у објашњење. Навике наликују сили гравитације, држе нас чврсто везане за осећање реда и спокоја. Замахнуо је још једном, с нешто више жара, али мува се већ била скрасила на раму слике изнад кревета. Можда је до брзине рефлекса? С годинама, она опада и човек неумитно постаје физички инертан. Нарочито човек налик њему, спреман да готове истине прихвата са животињском понизношћу. Одустао је од читања и положио књигу на ноћни сточић. Његова жена ионако сматра да он није човек књиге и убраја га у ред сумњичаваца према користима које долазе од литературе. Није то било пакосно истицање уверења да један менаџер продаје у супермаркету нема шта да тражи од књижевности, већ пре израз лоше воље која тражи мету. А он је обично био најближи. Руку на срце, она тако наступа само у дане своје душевне хладноће, што повремено доспева ниоткуда и леденим дахом насрће на њену иначе топлу нарав. Очи као да мало згасну у погледу окренутом ка пределима унутрашњих магли, чула отупљују, чело се мрачи. Чак и глас поприми другачију боју, загребе грло у промуклости која њене шкрте реченице назупчи прекором. Видевши то измењено стање, он се тада једноставно повлачи у ситно свакодневно којештарење, измишља неку обавезу или посао, свакако повод за бег.

Те касне вечери је изашао у бесциљну шетњу. Тако му се барем чинило док је запажао затворене радње у својој улици, редом осветљене изнутра, као да би изостанак светла, макар и тако дискретног, призвао рђаву пословну срећу. Фризерски салон, апотека, мали сервис за мобилне телефоне, пекара, бутик... Иза сваког излога се могло назрети понешто од унутрашњег распореда, али не и извор светлости која ствари чини видљивим. Негде би то била фина дифузна светлина иза зидних панела, у другом случају танушни расветни снопови уперени однекуд с плафонске конструкције кроз сенке инвентара и робе, а понегде је остајала укључена лампа, скривена иза каквог комада намештаја, па би се читав околни предметни свет претварао у застор. Чак ни иза излога месаре није био потпун мрак. У задњем

делу радње била су остављена одшкринута врата. Из те просторије допирало је сасвим довољно светлости да се јасно разазнају уредно посласгани ножеви и гумиране кецеље овешане спрам бутова и ребара на кукама. Упркос вањској спарини, он готово задрхта од језе пред овим призором. Хладне површи сечива и справе за млевење одагнаше му поглед. Није сасвим сигуран да би с лакоћом прешао на вегетаријанску исхрану, али на сваки сусрет са сликом сировог меса изнова је покретао таква разматрања.

Низ улицу је протрчао пас и клиснуо иза следећег угла. Високо подигнут реп, знао је то, указује на усмерење ка нечем конкретном. Можда управо стога његова бесциљна шетња доби изненадан обрт. Са становишта анималне свести, ако се њено постојање уопште може прихватити, збиљу чине углавном конкретни мотиви. Никада није посматрао животињу као прост аутомат осетљив на спољне надражаје. Скренувши код продавнице здраве хране (ах, такође суптилно осветљене иза рафо-ва с тинктурама и колекцијом чајева), схвати да је пас већ негде замакао. Трагати за офуцаним уличним псом – најрадије би се себи насмејао, али уместо тога застаје, осврће се изнова око себе, као да је изгубио сапутника у невидљивом метежу.

Бетонско проширење надомак пролаза што води ка паркингу иза зграде изгледа му веће него иначе. Преко дана овде израсте колоритан свет ситне трговине, од продаваца дрангулија и бижутерије, до старица с букетима сезонског цвећа у пластичним кофама. Лако се задеси да уз кутије с винил-плочама нека простодушна жена на импровизовану тезгицу искачи примерке хеклераја или сличан ручни рад. Укратко: бувљак у малом. Неретко би залазио у то алкаво трговачко легло, не због куповине колико зарад самог призора мале заједнице, способне да се укаже на неколико сати, унесе живост у читав крај, а потом исто тако напрасно ишчезне. И сваки пут се питао како је могуће да неко на невеликој површини споји позамантерију, алат и рибље конзерве. Низ сваковрсних продајних поставки обично се завршавао скромним штандом букинисте, повученог из средишта збивања, таман како следује и књигама наспрам ситнежи за практичну употребу. Код њега би се накратко задржао, донекле заинтересован, клизећи погледом преко половних издања, графика, избледелих стрипова и разгледница. Књижар није био наметљив. Пуштао је муштерије да на миру бистре и листају. Тек на одређено питање пришао би провлачећи се између камаре старинских кофера и трицикла с накалемљеном корпом за превоз. Једном је с њим заподенуо причу о могућностима онлајн продаје, али човек је рекао да више воли непосредан контакт с купцима.

Сада му сва та празнина изазва чудан немир, као да се пред очима повукла истрошена снага живота. Замишљајући шта је овде било мало пре сумрака, види журбу и осипање, људе у одласку, погурене под теретом робе, као пред сеобу. Обишао је око реда контејнера, али од пса ни трага. Ако је кроз пролаз шмугнуо у мрачно унутрашње двориште, тек тамо га неће пронаћи. Још неколико часака се вртео као изгубљен. Онда угледа књигу великог формата, прислоњену уз сутеренски прозор, и приђе да је осмотри изблиза. Продавац је, по свој прилици, био расејан при данашњем паковању. Или баш супротно: посвећени детаљима, крупније ствари лакше превидимо. Свеједно, ово му је засигурно промакло док се одвозио теглећи на оној скаламерији свој књишки товар. Тврдо корићена књига имала је илустрован

заштитни омот – исечак барелефа на теракоти приказивао је коњаника с напетим луком. На трен му се учини да чује тихи псећи цвилеж иза угла зграде, али пажња је већ променила избор. Двоумио се шта да учини. Понети књигу било је једнако погрешно као и оставити је. Узгред помисли на пса и оно што пси раде обележавајући нове објекте унутар своје територије. Низ улицу се просуше смех и жагорење групе момака спремних за излазак. Прошли су поред њега не упутивши му ни поглед. Потом је, из супротног смера, наишао загрљен пар. Успео је да ухвати две-три кратке реченице које су разменили шапатом. Иако ником није скретао пажњу, на сваку појаву пролазника вадио би телефон и наизглед нешто проверавао желећи да пред туђим очима оправда предуго задржавање у месту. Најзад је преломио: понеће је. То је мање погрешна одлука. Сутра ће је свакако вратити продавцу, можда уз неку духовиту опаску о непажњи.

На уласку у стан, најпре је ослушнуо где су жена и деца. Гласови су допирали из трпезарије – почели су вечеру без њега. Притискајући позамашну књигу на прса, у три корака је прешао ходник и залупио врата свог радног собичка. Хрпа новина испод стола учини му се као добро место да је одложи. Осећао се попут кријумчара. Пре но што ће је ђушнути под старе листине, прешао је дланом преко омота и наглас прочитао наслов: *The Might That Was Assyria*.

* * *

За себе каже да је плашљив човек. Истиче то без имало нелагоде. Није, рецимо, био од оних возача који претичу, осим у крајњој нужди; радо је пратио текстове о здравој исхрани и обављао годишње лекарске прегледе; такође, клонио се телевизије и рђавих вести и увек је био тај који пре гашења светла проверава да ли су врата закључана. Рекло би се да је у наведеним случајевима реч о обазривости, не о страху. Он, међутим, воли да ствари назива правим именом. А ако ишта може да га покрене из лењости то је – страх. Стога ово осећање доживљава као савезника. Право говорећи, тај савезник је повремено постајао тиранин и преузимао власт над његовом трезвеношћу. Нарочито кад разум претера с извођењем закључака. Онда га страх гони на подухвате, обично погрешне. Нешто га, на пример, прободу међу ребрима, и он читаवे сате проведе истражујући на интернету могуће узроке. По правилу, пронађе најстрашнији сценарио. Прошле године је себе двапут прежалио и двапут се родио после специјалистичких експертиза, које су потврдиле да је потпуно здрав. После таквих епизода улазио је у периоде нападно ведрога расположења. Налазе је качио на плутану таблу изнад радног стола, тамо где прибада цедуље с нацртима и низом планова од којих обично не буде ништа. Вертикални врт зачинског биља на балкону. Причао је три године о пројекту за чију реализацију није било потребно више од десетак летвица и неколико саксија. Напослетку се читава ствар свела на кржљав бусен жалфије, проређене розете руке и радића и два-три сасушена стручка босиљка – што је правдао посном земљом и лошим квалитетом чесмоваче.

Чворић на левој надланици као да је никао преко ноћи. Напицао га је перући руке. Сваки покушај да у присећањима на јучерашњи дан пронађе потенцијални узрок пропадао је и то му одузе осећај мира. Испрва је израслину дотицао благо и

опрезно, као да испитује карактер нежељеног госта. Била је то квржица никла међу тетивама шаке, не превише тврда, мали поткожни уљез који болом не одговара ни на одлучнији додир. Стресао се заустављеног даха. Помисао на непријатну новост није му дала спокоја читавог преподнева. Не одолевши притиску, сео је за тастатуру осећајући убрзане дамаре и навалу кортизола, спреман за нови анксиозни удар. Жена и деца били су већ засели око стола, ручак је био постављен, али он се оглушио на позиве. У оваквим стањима сасвим је губио апетит. Уосталом, коме је до јела кад смрт куца на врата?

На посао је кренуо празног стомака. Тек што је прошло подне, он осети незадржив нагон да изађе на улицу, знатно раније него што иначе чини у дане кад има овакав радни распоред. Заденута у ранац, између лаптопа и два у фолију умотана сендвича, књига му се учини још већом, безмало незграпном. Пошто букинисту није затекао на уобичајеном месту, помисао на то да ће је теглити до посла и натраг сневољи га преко сваке мере. Већ је осећао како му књига притиска плећа и расте, добија на масивности, распиње утробу ранца. Има ли уопште краја том бујању? Ускоро ће посрнути под неподношљивом тежином. Готово да види себе како, наочиглед пролазника, покушава да се измигољи теретом прикован за тло. Онда је залајао пас. Онај пас. Препознао га је. Сукнувши крај полице с талисманима и месинганим фигурицама Буде, пас се устреми на њега и заклапта чељустима око ногу. Узалуд је покушавао да га одагна. Из гужве одјекну старачки смех. Пометњу изненада прекину оштра псовка једног од трговаца и шут у надражено псеће тело, које се изви и устукну. Цвилеж је био несносан. С оближње тезге просу се обезвређено ордење.

Продужио је ка трамвајској станици. У ходу поново опипа квржицу на шаци. Тако је и помислио: квржица. Безазленија реч у односу на израслину. Израслина подсећа на границу иза које људско мења своју природу. Уосталом, било је већ довољно што му та књижурина расте на леђима. Ваљда ће овако грбав успети да се довуче до посла. Могао је да узме слободан дан, али би му целодневни боравак у стану без сумње погоршао јад. Осим што га је чупао из лењости, страх му је враћао жељу да се баци у ковитлац људских односа. Додуше, у том повратку било је више нужде него драговољности – међу људима би свака зебња губила ону своју подлу јасноћу. Чак није морао ни да разговара с њима. Било је довољно да се мотају околу. Принудне мисли о скором крају слабиле су у једноставном присуству других. Неко исприча виц, однекуд шкрипну магацинска колица, приправник се цуња између наслаганих палета кријући цигарету... Просто речено, околни живот је скретао пажњу с тешких питања. Кад погледа кроз стаклени зид своје канцеларије на спрату, под собом види низове полица, продајни лавиринт и људе који возају огромне жичане корпе. Чине то споро, као опседнути. Знао је да доле не постоји време, избрисано је дражима куповне хипнозе. Напоследку, једно за другим, излазе с гомилом сувишних ствари и непотребним трошком. Одавно је престао да се пита над смислом таквог следа ствари. Уосталом, био је свештеник Груенове тржишне конфесије, и колико год презирао њене поклонике, уживао је у том парадоксу. Осећај да разуме и зна *нешто* више од пастве уздизао га је на виши духовни положај. Добро му је овде. Зурећи у сопствену будућност, није се препознавао у улози менаџера продаје, али

године проведене на овом послу лишиле су га наивних представа из младости. Живот нас меље. Ми смо лудо брашно. Заиста му је добро овде. Чак помишља да одвије сендвич. Радује га што осећа глад, то је охрабрујући знак: живи му се. Поје-шће макар половину. Наситно сецкана шунка, с наренданим трапистом и два-три листа зелене салате уметнуте у просечен и хумусном пастом надевен сомун. Готово да више и не размишља о поткожној кврги. Неће спуштати поглед на њу, пре-стаће да је опипава. Под непцима се ваљају залогаји, ум распознаје укусе, тело по-креће физиологију одржања. Осећај да живот није наставио да тече без њега јављао се кроз лучење пљувачке и рад виличних мишића. Жвакао је осмехнут. Управо пристигла порука од жене мораће да сачека. Као и млада комерцијалисткиња која га, пуна обзира, кроз одшкринута врата пита да ли има минут за преглед уговора с добављачима. Само је одмахнуо руком. Нека се јебу и добављачи и стабилност снабдевања. И жена нек се носи. Себично је грлио тренутак повратка у живот. Јео је сендвич и гледао на доњи свет незауостављиве трговине. Са сваким новим зало-гајем апетит је, зачудо, растао. Зуби су млели све убрзанијим ритмом тако да је једва стизао да под њима измакне језик. Посегнуо је за другим сендвичем и с њим изву-као и књигу. До тог тренутка није имао прилике да је отвори. На форзечној стра-ни указала се повећа мрља, по рубовима нешто тамнија, вероватно траг просутог чаја. При листању, књига је ширила воњ хартије изложене дугом таворењу у мемли. Посветио се проучавању илустрација. Жвакање би се успорило, на моменте чак и потпуно зауставило пред призорима камених рељефа из Ниниве и строгим про-филима асирских краљева. Једну за другом, опипавао је фотографије с таблицама клинастог писма, налик на трагове птичјих ногу у блату, као да ће врховима ума-заних прстију осетити дубину знаковних уреза. Летећи бикови и пехари облико-вани као лавље главе, крхка механика шадуфа у цикличном захватању воде, опса-де градова на Еуфрату, робови с лепезама од палминог лишћа над чинијама пуним воћа... Поринут у хладну апстракцију историје, осети благи замор, безмало клону-ће. Фрљнуо је остатак сендвича назад у ранац. Потом нагло склопи књигу и њен плесниви дах одби му се од лица. *Долази нам твоја сестра на вечеру.* Нервирало га је што женине поруке увек мора да чита као налог или извештај. Понекад није налазио јасну границу између та два бирократски интонирана израза. Дакле, ње-гова сестра ће доћи на вечеру. Само једна реченица била је довољна да га из стања опсесивног гутања хране преведе у предворје мучнине. Истовремено га косну уну-трашњи прекор због отпора према породичном окупљању. Сестрине посете су у последње време постале реткост. Деца су је волела. Откада се окренула вери, уве-ла је у своје понашање и говор извесну – како је он то назвао – позерску озбиљност. То му је било неподношљиво. Али с децом је и даље била она препознатљива тетка, спонтана, склона кревелењу и отворена за сваку игру.

Поподневне смене трајале су као вечност. Увече би, гледајући кроз прозор трамваја на светла града, осећао да се свет већ завршио. Сишао је на станици неда-леко од места где преко дана врви бувљак. Пролазећи поред затворених радњи, намах се увери да је у њима распоред пригушеног осветљења непромењен. Примећујем неважне ствари, помислио је. Истог часа запази да је сенка његове главе клизнула преко уличног шахта. Оданде је допирао клокот. Пред улазом у зграду окрену ка

себи леву надланицу, као да ће погледати у сат. Затим пажљиво опипа квргу. И даље је била тамо.

* * *

За себе каже да је човек подложен сваком ласкању. Ништа га не може ослободити страха тако поуздано као речи угланчане до те мере да поверује у њихов омаљујући сјај. Чак и кад је у њима било очигледног претеривања, слушао их је под маском одмереног човека, грејао се на празном блештавилу. Такав је био и као дечак. Похвале су га ослобађале страхова. Био је болешљиво дете. По читаве јесени би вукао назебе што су редовно прелазили у бронхитисе и неподношљив кашаљ. Сваки пут кад је у болничком ходнику, уз мајку или оца, чекао свој ред на инјекцију, довољно је било да чује: „Какав си ти херој”, па да бојазан накратко уступи место осећању надмоћи. Да, накратко, јер је знао да се страх повукао само да би из неког скровитог места свести убрзо могао да се врати још већи и силовитији. Тако је било и кад се необазриво затворио у подрум, кријући се у игри жмурке. Брава је била неисправна и врата су могла да се отворе само извана. Седео је у тами сасвим сам, сатима. Све што је могао да учини свело се на понављање пароле „Какав си ти херој”. Говорио је то себи препиपाвајући наслепо зидове и старудију натрпану у свет сени и влаге. Затим се ненадано појавило светло. Није могао да га види, али знао је да постоји, да и даље чини видљивим пределе на страницама давнашњих календара, сабијених у јутану врећу која је под његовим загрљајем спала с клина као тело обешеног. Листао је календаре у мраку, тражећи оно што је запамтио: котурове сена у равници под жегом, оснежене купе јела иза којих се извија дим из сеоских кућа у даљини, главу веверице истурену кроз шупљину у деблу... Мајка га је нашла тек касно увече. Ноћима после тога будио се из кошмара у којима је нечија рука покушавала да му истргне календар. Накратко побеђен страх од таме сад се враћао још свирепији. Тама је постала незнанчева рука. Посезање за календарима повремено би заменио стисак дечаковог грла или гребање лица. Родитељи су на његов врисак улетали у собу и узимали га у наручје понављајући: „Ти си херој, најхрабрији херој.” Не сећа се кад је то престало. Заправо, проредило се. У сваком случају, више нема руке која насрне из мрака да угуши, али понекад сања продоран врисак. Неко у његовом сну врисне, глас је дечји. На тај ужас поскочи из сна, погледа око себе и једноставно се окрене на другу страну. Жена крај њега само прокоментарише: *Зар ојеш?* – и то је све.

Ђуфте? – пита још с врата, њушећи познат мирис прженог меса. Деца истрчавају из трпезарије да га загрле. Неее, вичу углас, то су хамбургерчићи. Дивна дечја наивност. Пробирљиви су кад је реч о храни и понекад је довољно јелу које презиру наденути популарно име да би почистили тањир. Жена и сестра су седеле за столом. Подигле су винске чаше да га поздраве. Трпеза је већ била постављена и само се чекао његов долазак. То га преплављује осећањем важности. Најпре ће отићи до своје собе, да се пресвуче. Не подноси кад се мириси из кухиње увуку у одећу. Тамо је, као да ће га неко затећи у недељу, опрезно извукао књигу из ранца и још једном је насумице расклопио. Указаше се призори из лова на лавове и артефакти од резбарене слоноваче из Нимруда. Једно читаво поглавље било је посвећено сложеним

системима за наводњавање краљевских вртова; распознавао је воће, винову лозу и памук. Спустивши расклопљену књигу на радни сто, изађе на балкон да осмотри своје биљке. У њима једва да се држало нешто мало живота. Крти струкови босиљка жилицама су хватали посну земљу, а остатак засада је личио на пресушено чајно лишће, спремно да се измрви на додир. Тешко му је пао поглед на сопствени немар. Сувоћа из саксија пресели се на његове усне и грло док је гутао пљувачку. Пожури, чекамо те, прену га женин позив из кухиње. Ђушнуо је књигу под сто, међу старе новине, и намичући усиљени осмех убрзо заузео своје место за трпезом. Није те било дуго, рече сестри. Она је већ била уопслена подстицањем дечјег апетита. Њен таленат да им провоцира машту био је готово дирљив. Кашике су међусобно разговарале, спремне да лове резанца у супи, а међу листовима салате крило се село патуљака до којег ће доћи онај ко је поједе. Отворио је пиво. Додај, молим те, бибер, рекла је жена. Дивна стара времена кад се прелазило пола света само због зачина, рече он, пружајући јој керамичко магаренце с корпицама соли и бибера обешеним о сапи. Она га погледа у чуду. Овом реченицом је ништа мање изненадио и самог себе. Сестра је с децом копала по зеленишу. Дубоки тањир су после супе замењени плитким аркопалним и деца загребаше виљушкама по празној површини. Притом су поцупкивали на столицама као да седе на рингли. Праћени махнитом циком, звуци стругања металних зубаца погодише му неку болну тачку у потиљку. Лупнуо је шаком о сто да их призове памети. Деца се на кратко умирише, а он опет постаде свестан кврге. Учини му се да је нешто већа. Спустио је леву руку у крило, избегавајући да је превише користи за столом. Пресече га бојазан да ће, уколико поткожну гуку угледају и други, њена природа прећи у нешто злокобно. Нарочито га је плашило да је не примете деца, јер би њихова вражја памет могла да покрене низ неугодних питања. Нисам сигуран да желим месо, рече, прескочићу ћуфте. Из жениних очију севну прекор. Неее, то су хамбургерчићи, заграјаше опет деца.

После вечере су прешли у дневну собу. Благо струјање ваздуха надимало је завесу кроз откриљен прозор. Жена и сестра долише вино, он је отворио још једну флашу пива. Знао је да сестра неће сама започети причу која га је занимала и истовремено у њему покретала навалу беспошtedног сарказма. Па, како је нам ових дана Бог, Маријета? Покушао је да ово каже опуштено и природним гласом, али није успео да пригуши заједљив тон. Жена потеря децу на спавање, на шта су она затражила да их успава тетка. Питај га сам, одговори сестра. Он је светло које је ту, али га ти не видиш, додаде док су је деца нестрпљиво цимала ка својој соби. Знао је да ће заузврат добити некакву фразу надимљену тамјаном. Отпи још један повећи гутљај пива. Остатак вечери преседео је на тераси.

* * *

За себе каже да је невидљив човек. Не само да се тако осећа, већ у томе налази и заклон од ласкаваца. Искакали су одасвуд и невидљивост је, с временом, морала да се увежбава. Људи су склони да похвале без разлога и није било довољно само остати равнодушно нем. Требало је постати прозиран. То је био једини начин да се избегну одмеравања којима су га сврставали у ред себи сличних. После кратке јутарње расправе са женом, уместо на посао, запутио се ка реци. У последње време,

брачне препирке нису имале некадашњи идентитет, више су личиле на мали породични ритуал који обнавља смисао заједништва. Онда би се повлачили, свако у своју рутину. Њен поглед би запосела она мутна хладноћа, а он би се повукао у своју прозирност. Не памти кад је последњи пут сишао на реку. Уз кеј примети два-три нова сплава за које није знао. Ницали су из приобалног муља као инвазивна врста дивљег растиња, наткриљујући воду незграпним терасама и гласном музиком. Ниже одатле, непомично су седели пецароши. Помало им је завидео. Не би себе могао да замисли погнутог над водом читаве сате, али није било тешко разумети тај једноставни, готово молитвени мир. Сео је на клупу и положио књигу на бутине. После још једног неуспелог покушаја да на бувљаку затекне њеног власника, вукао ју је са собом као усвојеног азиланта. Положио је обе шаке на њене угрејане корице. Поглед на квргу сад није будио нелагоду. Могао је да осети како страх прелази у нешто друго, свакако мање тегобно. Учиниће све да то разуме, тај прелаз из лењости у страх, из страха у отпор према ласкању, а из овога, напослетку, у невидљивост. Прелаз и промена. Руке положене на књигу добијале су боју теракоте, јасно је то опазио. Чворић на надланици убрзано је губио своје органско порекло, све више личећи на тврду силификовану избочину. Дотичући га, опипавао је мртву ствар. Окаменићу се, шапну и нешто из његовог мрака као да повуче те речи назад у дубину тела. Тако је, остаће овде до у вечност, попут оних седећих статуа великана на клупама у прометним улицама, с излизаним бронзаним коленима од туриста који им се при фотографисању уваљују у крило. Али та вечност била је кратког трајања.

Кад си невидљив, најмање што очекујеш јесте да над собом чујеш: Охо-хо, кога ја то видим! Он подиже поглед, али од високог сунца није одмах јасно разазнао ко му се јавља. Шта си се скаменио, не препознајеш више другове из старог краја? Зачкиљио је дижући руку да се заклони од светлости. Гибон. Није га видео годинама. Друг из детињства. С њим је било најзанимљивије ићи у краћу трешања. На дрвећу се осећао као на своме, због чега су му комшијски мангупи и пришили такав надимак. Хајде, дижи дупе, водим те на пиће, рече Гибон и пребаци котарицу с уловом у руку којом је држао штап. Сели су уз ограду сплава ближе води. Млада конобарица мало устукну и стресе се пред гипким рибљим телима. Јебига, године нас газе, али ја се не дам, а видим ни ти, рече Гибон истуривши чашу да наздрави. За непуних пола сата успео је да преприча неколико деценија свог живота. Сува хроника баналности. Одоздо су у њих буљиле хладне рибље очи и Гибон би повремено махнуо руком изнад котарице да растера муве. Код трећег пића већ су стигли до високе светске политике и геостратешких односа. Требало му је ово испразно блебетање. Живот у свом чистом виду, у једноставном наступу прилика које се не могу предвидети.

Гле, мртва кост, рече Гибон, на шта је он нагонски повукао руку под сто. Дај то овамо, дај да видим, инсистирао је стари друг.

Било је у тој команди нечег необоривог. Рука се бојажљиво врати на сто, као што наказа излази на светло.

Па да, мртва кост, понови Гибон загледајући квргу. Мој ћале је то често имао. И баба га је сваки пут успешно излечила.

То је, у ствари, хигром, рече, желећи да му предочи свој озбиљан однос према проблему.

Ма исти курац, само стручно име.

Знам да није ништа страшно, ваљда... Само...

Гибинов испитивачки поглед га је затекао. Готово је, прочитан сам, помисли. Он њуши мој страх, зна да сам изгубљен.

Је л' ова риба жива?, уздрхта конобарица доносећи нову туру.

Гибон срочи неку двосмислену пошалицу на рачун рибе, на шта се девојка окренула и отишла без речи. Већ је био сит дружења и помисли како је пристанак да пође на пиће још једна у низу погрешних одлука. Загледао се преко воде. На другој обали је неко распаљивао роштиљ. Стуб плавог дима дизао се кроз крошње. Гибон као да је само чекао тренутак његове замишљености. Невероватном брзином је зграбио књигу и замахнуо. Тресак је био силовит. Он јаукну и згрчи шаку уз груди. Негде иза шанка разби се испуштена чаша.

Ето, готово, одахну Гибон. Тако је то радила моја баба. Само што је користила *Народни кувар*, није имала овако учене књиге, рече и намршти се покушавајући да прочита наслов на енглеском.

Сунце ти јебем, оте му се у шоку. Опипавао је надланицу на којој није било ни трага од израслине. Остало је само црвенило од ударца. Преплави га мешавина осећања беса и одушка. Онда је поновио псовку.

Гибон се смејао. Наздравише још једном.

Вратио се у своју улицу тек увече, ногу отежалих од пешачења и алкохола. Крај контејнера уочи истог пса. Скинуо је ранац и извукао половину јучерашњег сендвича. Једи, звери, рече и завитла остатке ка њему. Животиња зграби плен и одвуче се у мрак. Гледајући за псом, спазио је читуљу, тик уз пасаж ка унутрашњем дворишту, и приђе да је осветли телефоном. Препознао је лик продавца књига. Фото-портрет налик оним какви се израђују за лична документа. Изгледа да је и смрт само део бесмислене администрације, помисли и продужи ка стану. Трудио се да избегне поглед на затворене радње и њихова притуљена унутрашња светла. Онда схвати да су она врата у задњем делу месаре затворена. Није то могао да види, али је знао. Тамо је сад била ноћ. Хладна ноћ међу говеђим полуткама.